

ΠΡΑΣΙΝΑ ΣΗΜΕΙΑ ΒΙΟΜΑΖΑΣ

Μία διαχρονική πρόταση για την πρόληψη πυρκαγιών και πλημμυρών

> ΓΡΑΦΕΙ Ο **ΑΝΤΩΝΗΣ ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ**

Προέδρος του Δ.Σ. της Ελληνικής Εταιρείας Ανάπτυξης Βιομάζας (ELEABIOM)

Το τελευταίο διάστημα έχουν γραφεί και ακουστεί πολλές απόψεις γύρω από το θέμα των τραγικών δασικών πυρκαγιών που ταλανίζουν αυτήν την περίοδο τη χώρα. Αν και δεν είναι εφικτό να υπάρξει ταύτιση απόψεων ως προς τα κατά περίπτωση αίτια που προκάλεσαν και, δυστυχώς, εξακολουθούν να προκαλούν εκτεταμένες ζημιές σε ανθρώπινες περιουσίες και περιβαλλοντικά οικοσυστήματα, οι περισσότεροι θα συμφωνήσουν ότι χρειάζεται ένα πολύ καλύτερα οργανωμένο σχέδιο συντονισμένης διαχείρισης των δασικών εκτάσεων σε επίπεδο πρόληψης των πυρκαγιών κατά τη διάρκεια του χειμώνα, ώστε να μην πέφτει δυσανάλογα και μονόπλευρα το φορτίο και η ευθύνη στον τομέα της κατάσβεσης.

Πρόληψη κατά βάση σημαίνει να λειτουργούμε «ανάποδα» από τις εποχές, δηλαδή να προβαίνουμε σε δασικούς καθαρισμούς τον χειμώνα για την αποτροπή πυρκαγιών το θέρος, και σε παραποτάμιους καθαρισμούς και αποφράξεις το καλοκαίρι για την αποτροπή πλημμυρών κατά τη χειμερινή περίοδο. Δυστυχώς, στη χώρα μας, εδώ και πολλές δεκαετίες προσπαθούμε να αντιδράσουμε σε κάθε συμβάν, αντί να προβλέψουμε με τις κατάλληλες προπαρασκευαστικές κινήσεις πώς θα τιθασέυσουμε την ορμή του πριν εμφανιστεί. Προς την κατεύθυνση της πρόληψης έρχεται να συνδράμει μία διαχρονική πρόταση που έχει εκφραστεί από την Ελληνική Εταιρεία Ανάπτυξης Βιομάζας (ELEABIOM), Οργανισμό μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, ο οποίος διαθέτει μία δεξαμενή μελών από επιχειρήσεις, ερευνητικά και ακαδημαϊκά κέντρα, συνεργατικούς σχηματισμούς καινοτομίας (clusters), αγροτικούς συνεταιρισμούς, επιστήμονες και επαγγελματίες, που δραστηριοποιούνται στον κλάδο της αξιοποίησης βιομάζας και βιοενέργειας σε τοπικό και εθνικό επίπεδο. Η πρόταση αυτή, αφορά στη δημιουργία «Πράσινων Σημείων Βιομάζας», δηλαδή χωροθετημένων θέσεων στις οποίες θα συγκεντρώνονται, μέσω κινητοποίησης από εκπαιδευμένο προσωπικό κατάλληλου εξοπλισμού περισυλλογής, ποσότητες υπολειμματικής βιομάζας σε μία ολοκληρωμένη εφοδιαστική αλυσίδα. Τα «Πράσινα Σημεία Βιομάζας» που θα μπορούσαν να αναπτυχθούν σε περιφερειακό επίπεδο, ως «Περιφερειακά Πράσινα Σημεία Βιομάζας» όταν αφορούν σε μία Περιφέρεια της χώρας, αλλά και σε τοπικό - υπερτοπικό, ως «Διαδημοτικά Πράσινα Σημεία Βιομάζας» όταν αφορούν σε υπολειμματική βιομάζα που συγκεντρώνεται από όμορους Δήμους οι οποίοι διαθέτουν αξιόλογο δυναμικό.

Γεωργική βιομάζα από τα κλαδέματα των δενδροκαλλιεργειών.

Οι ποσότητες βιομάζας που θα συγκεντρώνονται στα κατά τόπους Πράσινα Σημεία Βιομάζας θα μπορούν να προέρχονται από τις ακόλουθες πηγές:

- Από τους καθαρισμούς δασικών εκτάσεων κατά την προληπτική δασοπροστασία, σύμφωνα με τα σχέδια διαχείρισης των αρμόδιων υπηρεσιών.
- Από τα ξυλώδη υπολείμματα δενδροκαλλιεργειών, δηλαδή τα αγροτικά κλαδέματα, τα οποία, λόγω της απουσίας ουσιαστικής εναλλακτικής διαχείρισης, καταλήγουν τις περισσότερες φορές να τροφοδοτούν ανοικτές εστίες καύσης, γεγονός που εκλύει ετησίως χιλιάδες τόνους διοξειδίου του άνθρακα στην ατμόσφαιρα και θέτει σε κίνδυνο πυρκαγιές πολλές αγροτικές περιοχές της χώρας.
- Από τα «πράσινα απόβλητα», δηλαδή τα αστικά κλαδέματα, παρακείμενων δήμων.
- Από την ξυλώδη βιομάζα που προέρχεται από δασώσεις εκτάσεων οι οποίες είτε έχουν πάψει να καλλιεργούνται είτε βρίσκονται σε οριακές, απομακρυσμένες ή άγονες γαίες. Αφενός, λοιπόν, οι νέες αυτές διαχειριζόμενες δασώσεις θα αποτελέσουν πνεύμονες δέσμευσης του διοξειδίου άνθρακα της ατμόσφαιρας σε μόνιμη βάση, αφετέρου θα προσφέρουν χρήσιμη ξυλεία για πολλές εφαρμογές της Βιοοικονομίας, συμπεριλαμβανομένης της Βιοενέργειας.

Δασική βιομάζα κατά την προληπτική δασοπροστασία.

Από άποψη λειτουργικής - τελικής αξιοποίησης της συγκεντρωμένης βιομάζας, τα Πράσινα Σημεία Βιομάζας θα μπορούσαν να φιλοξενούν ή να τροφοδοτούν:

- Μονάδες ενεργειακής αξιοποίησης για την παραγωγή σταθερής ενέργειας βάσης για το ηλεκτρικό δίκτυο ή/και θερμότητας για παρακείμενες δραστηριότητες του αγροδιατροφικού και βιοτεχνικού κλάδου (π.χ. θερμοκήπια, ξηραντήρια, εκκοκκιστήρια, κ.λπ.), αλλά και μικρά τοπικά δίκτυα τηλεθέρμανσης.
- Μονάδες παραγωγής στερεών βιοκαυσίμων (πελλέτες, μπρικέτες).
- Μονάδες παραγωγής κομποστ και εδαφοβελτιωτικών προϊόντων, όπως το βιοεξανθράκωμα (biochar).
- Συνδυασμό των παραπάνω μονάδων.

Οι μονάδες αυτές θα μπορούν να αποτελέσουν κατά περίπτωση σχήματα συμπράξεων Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ), καθώς και σχήματα Ενεργειακών Κοινοτήτων.

Η συγκεκριμένη πρόταση, στη βασική της εκδοχή, έχει υποβληθεί από την ELEABIOM στο πλαίσιο της συμμετοχής της στην Ομάδα Βιομάζας της Επιτροπής για την κατάρτιση του Οδικού Χάρτη της Κυκλικής Οικονομίας του υπουργείου Ενέργειας και Περιβάλλοντος και, εφόσον υιοθετηθεί, αναμένεται να επιλύσει χρόνια περιβαλλοντικά προβλήματα, να προσφέρει πολλές και σταθερές θέσεις εργασίας σε όλη την εφοδιαστική αλυσίδα αξίας της βιομάζας και να τονώσει τις τοπικές Οικονομίες και κοινωνίες. Παράλληλα και πέραν της ενεργειακής αξιοποίησης της δασικής και υπολειμματικής γεωργικής βιομάζας, ο ραγδαία αναπτυσσόμενος κλάδος της Βιοοικονομίας προσφέρει νέες δυνατότητες αξιοποίησης προς την κατεύθυνση της σταδιακής υποκατάστασης των πετροχημικών προϊόντων από αντίστοιχα βιοβασισμένα. Σε αυτό το πλαίσιο, το δάσος μπορεί να αποτελέσει και πάλι, όπως συνέβαινε και στις παλαιότερες γενιές, ένα ζωντανό οργανισμό, ένα σύγχρονο πολυπροϊοντικό βιοδιυλιστήριο, διατηρώντας μία αλληλουχία ποσοποιημένη σχέση ανάμεσα στα οικοσυστήματα που φιλοξενεί και στα επαγγέλματα που δραστηριοποιούνται μέσα σε αυτό. Η Ελληνική Εταιρεία Ανάπτυξης Βιομάζας - ELEABIOM και οι επιστημονικοί και ακαδημαϊκοί φορείς με τους οποίους συνεργάζεται, είναι σε θέση να εξειδικεύσουν ενώπιον του υπουργείου Ενέργειας και Περιβάλλοντος, της Δασικής Υπηρεσίας, καθώς και άλλων φορέων, Οργανισμών και κέντρων αποφάσεων και χάραξης πολιτικής, την πρόταση για τα Πράσινα Σημεία Βιομάζας.

Με κατάλληλο σχεδιασμό και βασισμένα σε επιστημονική γνώση, τα Πράσινα Σημεία Βιομάζας σε διαδημοτικό και περιφερειακό επίπεδο μπορούν να αποτελέσουν έναν σημαντικό θεσμό, ο οποίος θα συνεισφέρει ουσιαστικά στην πρόληψη και περιορισμό εκδήλωσης δασικών και γεωργικών πυρκαγιών, θα συγκρατήσει τους πληθυσμούς στις περιοχές τους, θα δημιουργήσει νέα επαγγέλματα και θα ξαναζωντανέψει παλαιότερα άλλα, μέσα από τη σύγχρονη ματιά της Κυκλικής Βιοοικονομίας, συμβάλλοντας, παράλληλα, στους φιλόδοξους στόχους του εθνικού σχεδίου για την Ενέργεια και το Κλίμα που έχει θέσει η χώρα για τα επόμενα κρίσιμα χρόνια. Χρόνια, μέσα στα οποία οφείλει να προσθέσει το δικό της λιθαράκι στην αντιμετώπιση των συνεπειών της κλιματικής κρίσης που όλος ο πλανήτης, αλλά και η ίδια, πλέον, βιώνει.